

Monastirea Varatic 5 Septembrie

Muzeul
Literar
4895/i

Draga Doamna si prietina scumpa ..

Imi pare rau ca am rupt invelisul cartilor care
le-am promis, cu posta de cur. Luni 4 oct; mai bine
ca ori ce, si-as putea spune de nerabdarea cu
care le asteptam, si-ar fi marturisit forma
ce luase hartiile acestui invelis. In fine! Le am,
cartile metalice; si, mai mult, iti pot spune,
cu mare multumire sufleteasca, ca te-am
citit in primul roman, in "Thalacia" care
l'am inceput acasa la 4 si l'am citit
toata noaptea. Dupa multe si bune si
primoare aprecieri pe care - eu drept - le-ai
ascultat; dinta o delicata parire, mi-ai
cutut, imi amintesc bine, unila - mi
parere, si, vezi, sunt atat de patrunsa de
frumusetele ce-am gasit in paginile metalice,
incat parca nu mai am habare sa ti le
spun. Mai in tain, cartea metalice, merarca
aceasta ieste, esential, o manifestare de
talent; merarca, in general privita, are
acel mick artistic pe care as iice ca-l
intreese, micul sufletec; nu mi-am tarit

în tot parcursul scrierii, de nimic fals, de nimic
ce ar fi putut fi simțirea, fie în lucrări cat
și în splendide, și profunde analize suflă text.
'și clasic în lucrarea metală, a la furi de un
romantism atât de ușor și cu talcută tranșantă,
nicăz unitatea la așel tot de o cohesivitate,
surprinzătoare, în subiectul greu ce-i alor
mi-a plăcut mult, adanc - ma înțelegi? hiu
mi-a plăcut; mi-a dat, lucrarea metală,
momente de puternică emoție; emoții din
acele a stăruie sacrații și trebuie să-ti spun
și te rog să-mă crezi că, ce literatură,
'mi-mi sterg de stăruie ori veche țară -
cum i-am stăruie asta maște. Te o fi înțeles
oare, mult; în analiza acia - sublinia de
aderan - inde fata se înțarăse la primărie
în care înălțare pe Hadu, sta, o clipă, în
săpărie, rebe fluturale. È atăta
salubritate executare (sta mi-i executare de tre,
e videm de talent) în stăruie acia sufletare
a fetei; ca-mi-mi închipui să se poată reda
mai bine aderanul. Apoi înțelegerea și
conversația popei cu Hadu - acia e clasică
și unde-i minunată lucrarea e în pregătire
tasculare - hiu? acia e executa de salubritate
pricipere; e un amertea, atât de perfect,

le artă și simțire și ritualitate justă, încă cu
cred că, paginile acelea sunt un esențial literar.
Ce notă, ce frumoasă, ce liniștită e înțelegerea bătrân
Măryea cu popa, cu oamenii și cu Prabu; cât de
bine-i caracterizezi; pe toți, în limbajul lor,
în gîturile lor, arău rație; și, ce lipsă de efort
în toată lucrarea. Contrastul dintre pregătirea
răscolării și starea sufletească a Sărănului,
imediat după nereușită; e de până la maestru,
Draga mea; și, dacă poate nu s'a spus încă,
eu cred că-i dintr'un sentiment de care trebuie
să te fie rușine celor ce au făcut rău. —
Cultura întregului roman e pur română
și lucrarea, foarte stăruiește mare interes
'Ca să te pătrunzi de ce-i spun, ia o operă
lui Saboreanu "Venia o moară pe Siret" celule
pierde o zi și vezi ce-i la noi "românul" mai
ia și "letăcia vie" mai răfăte și atâtea
câte crei și crei sinti, sunt convingătoare că s'a
scîrnat pe piatra și crei anji rucă de Finicea
Sparta (anji și de iale mai adev.) O oingură pagină
mi s'a părut a nu fi la înălțimea întregi minime
lucrării e pagină sau chiar frumoasă pagină
aceia, unde Dna Rărran peregrinăază în timpul
sărării barbatului său; sentimentul e perfect
just, descoperirea înțelegerei cu Dna General
și căderea, poezia. Foarte astea parca m-mi
'par a fi în perfectă armonie de redare cu
acel stat perfect.

Asta-i poate datorita muzicalitatii mele sau
pretentiei ce mi starnise lucrarea pana acolo si
de acolo inainte, pana sa sfarsik. Pagina sau
fundatata pg. acelia, e mai "de inrela" mai usor
deriva, mai cu obosit condem. Lucrul, nice data
iti spun, lucrarea natala, cantarita de julecata
mea si trecuta prin filtrul simtirea mele (si
pretind ca inca mi-i stricab) e o lucrare
care, afara de frontiera noastra, se intelege,
cu fi ocupat mult prea si pe cei ce gandes.
Rebaz: Chiar o trinit, Doamnei Procopiu, la
Cobroeni si, Stiu de ce o trinit la Cobroeni?
pentru ca, arund' o acolo, sa fie mai aproape
de Regina; sa-i o poata ceti. Alfelu, mi-i
gripa ca sa sta in rafel tclorlate lucrari.
Sunt, in lucrare, doua pimate care, considerate
in chip subiectiv, ar putea sa umbre: e julecata
perfect buna si justa asupra unei general arerecu
si ideile - sublime nu-i vorba - antirasboinice
'In suflet avem noi, foate femile, acela
sentiment; dar -- cand iesim dintre peretii
sufletului nostru, ne des mintim, afisindu-
ne sentimentele pe care nu-i omenece sa le
avem. Daca, "femile" aclea vor avea cinstea
sa marturiseasca - macar facit - simtirea
lor, atunci eu cred ca lucrarea natala trebuie
sa fie primita cu entuziasm.

2) În ce mă privește, le voi fi la scriere în Decembrie,
viii opune, cum am spus și de E. Farago, tot ce era
și ce era e ceea ce sunt intenț; nu mint nici
pe alții și nici pe mine însuși. Fata-Sport
o cetește, Nuta, în acest moment. Cum ti-am
spus, cinstit, părerea mea asupra romanului
„Rătăcire” am să-ti spun o observație a mea
în privința titlului „Fata-Sport” nu-l puneam
în locul înaltului pentru că acest titlu ^{dăa început și prea mult} caracterizează
și nu trebuie; continutul trebuie să spună de
ce-i vorba și dacă „Rătăcire” e un titlu minunat,
dar, „fata Sport” da, ca titlu, impresia unui
continut prea mult conturat, prea hotărât de
autor, pe când „Rătăcire” lăsa câmp, liber
și scrierii mele intensități de gândire. —
De cartea asta-lăsa-ți voi scrie în vizitarea
acum scriu o pagină, dă-mi Procopiu și
trimite cartea cu Mentimca „pentru priinul
Femina - Pe Heuren” la Cotroceni. Așa am
aflah că a făcut și Sr. Stahl; i s'a cedit imediat
murela. Si s'a vorbit și s'a spus, s'a comentat
de presă... Nu-ți voi face ofensa să te compar
nici cu Stahl nici cu autoarea „Olimpie” Me.
Si totuși... Ce s'au mai trimbat lucrările astea
de scârboș. Că Stahl are ceva filou de talent, nu-
contech - dar, stilia Carimir, are mai mult decât
amândouă și de ea... nimic! Mai scrie, scrie
mult și lăsa-te, cu totuși, în vara viitoare

va fi oricând, călătoria mătăle cea mai bună. —
De mine ce să-ți spun? Lucrez și de unele pagini sunt
multumită. Mi-i groază când văd lucrul de față vera,
asupra cărții trebuie să scriu, să copiez și adese
ori să completez, de frica asta, scriu înainte, și,
când vor veni zilele write și bucle de foaie na,
sîrjic, când mă voi putea adănci în mine,
atunci voi tenta completarea; acum e
primus și mă distrează primumeta tabloului
— aceluia, tablou — văzută prin cadrul ferestrei
mele. Nimic nou în Monastire; cele câte va
familii, de care li-am scris, nu se vidură
să plece; tot amănă scrierile și înțelegerea
cu frica bolilor care ar tăntui la oraș. —
A doua lucrare foarte serioasă, și, când e scris
ori câte vînt cam aspru. — atunci facem
lectii de literatură și mai cetim, imprimă,
istorie și mythologie (și va scrie la tablouri)
Acum mă pregătesc de iarnă și fac un intermezzo
putin simpatic, gîndind cum să abun mai multă
căldură; cum să mă apriorizimez, mai complex
ca să nu mai am grija la iarnă. Sunt și
profesora; dau o lectie de franceză, fetitei
Harwich. Mi-i o distrație și o plăcere; fata
e hîpura și harnică.

Sudata ce voi scrie "Fata - spirit" îți scriu
graba mea mare, iera să ajungă "Patacine"
la timp. Multumiri multe și afeștuose
salutări și urări de nouă succese. C. Marnushev.